

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

בפני כב' השופטת ר. למלשטריך- לטר

תובעים
1. ג'יהאד גושה עיראקי ת.ז. 35311208
2. דאר אל- הודא הוצאה לאור כרים 2001 בע"מ
ח.פ. 513118760

נגד

נתבעים
1. אחמד ח'טיב ת.ז. 023457161
2. מיסאן גנאים ת.ז. 028301224

פסק דין

תביעה בגין הפרת **זכויות יוצרים** במספר יצירות, שהן ספרי ילדים שערכה התובעת 1, תרגמה לשפה הערבית ואף כתבה שתיים מהיצירות.

1. עובדות הרקע

- 1.1 התובעת 1 טענה לזכויות יוצרים ביצירות הבאות -
  - א. "בית מייס" – סיפור ילדים שנכתב על ידי התובעת.
  - ב. "המטריה הגדולה של אבא" – התובעת תרגמה את הסיפור מעברית לערבית. הוצג אישור מהוצאת שמואל זימזון בע"מ ו"ספר לכל" שיווק והפצה בע"מ זכויות הפצה בלעדיות לתובעת 2 לספר בשפה הערבית.
  - ג. "ספינת נוח" – התובעת ערכה את הסיפור.
  - ד. "ליילא אל חמרא" (כפה אדומה) – יצירה זו נשמטה מכתב התביעה. לקראת קדם המשפט הגישה התובעת בקשה לתיקון כתב התביעה על מנת להוסיף יצירה זו. נקבע כי הבקשה תידון בקדם המשפט, אלא שהתובעת זנחה בקשתה זו בקדם המשפט, ולכן לא נידונה, ולא הוגש כתב תביעה מתוקן. מכל מקום לא הוגשו גם עותקי יצירה זו, לרבות העותק המפר. ב"כ הנתבע התנגד במהלך ההוכחות להרחבת חזית (עמ' 17 לפרטיכל). בנסיבות אלו אין היצירה האמורה חלק ממושא הדיון.
  - ה. "קובעת רשא" (הכובע של רשא) – סיפור ילדים שנכתב על ידי התובעת.
  - ו. "דירה להשכיר" – התובעת תרגמה את סיפורה של לאה גולדברג מעברית לערבית. התובעת קבלה מהוצאת הקיבוץ המיוחד, ספרית הפועלים, זכות יוצרים על תרגום היצירה לערבית וכן קבלה התובעת 2 זכות להפיץ את הסיפור המתורגם בשפה הערבית.

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

- כל אלו יקראו להלן "היצירות הספרותיות".
- 1.2 התובעת 1 התקשרה עם התובעת 2 בהסכם להפצת היצירות הספרותיות.
- 1.3 נטען כי הנתבעים 1,2, מכרו כל אחד במקומו יצירות מזויפות של היצירות הספרותיות, שכן שכפלו בעצמם או על ידי אחרים מטעמם את הספרים ומכרו אותם בכריכה רכה (מהודקת בסיכות). לנתבע 1 מיוחסת (לאחר תיקון התובעות) מכירה של יצירות ב', ד',ה'. לנתבע 2 מיוחסת מכירה של כל היצירות.
- 1.4 נטען כי היצירות הספרותיות המקוריות נמכרות בכריכה קשה במחיר של 36 ₪ לספר. נטען כי הנתבעים מכרו את העותקים המפריים בכריכה הרכה במחיר שלכל היותר הוא 10 ₪ לספר.
- 1.5 נתבע 1 אישר כי מכר את יצירות "קובעת רשא" ו"המטריה הגדולה של אבא" ואת אלו בלבד. לגביהן טען כי אין ביצירות אלו זכויות יוצרים, לתובעים אין זכויות יוצרים ביצירות, העותקים שמכר אינם מפריים, לא הפר את זכויות היוצרים ומכל מקום הוא זכאי להגנת "מפר תמים". נתבע 1 טען כי רכש את היצירות עם כריכה רכה בתום לב. נתבע 1 טען כי הסיר את כל היצירות בכריכה רכה מהחנות מרגע שבקר אצלו בנו של התובעת 2.
- 1.6 נתבע 2 אישר כי היצירות כולן נמכרות בחנותו, בגרסה של כריכה קשה וכן בגרסה של כריכה רכה. לגבי היצירות בכריכה רכה טען כי אין ביצירות אלו זכויות יוצרים, לתובעים אין זכויות יוצרים ביצירות, העותקים שמכר אינם מפריים, לא הפר את זכויות התובעים, ומכל מקום הוא זכאי להגנת "מפר תמים". נתבע 2 טען כי רכש את היצירות עם כריכה רכה בתום לב. נתבע 2 אישר כי רכש מהתובעת 2 את היצירות בכריכה קשה בסיטונות, אך הוסיף שרכש ממשווקים בשטחים את היצירות בכריכה רכה. נתבע 2 טען כי מרגע שנודע לו על הזיוף, הפסיק את מכירת היצירות בכריכה רכה.
- 1.7 ביום 13.2.13 ניתן צו מניעה קבוע על דעת כל הצדדים, לפיו מנועים הנתבעים מלמכור ולהפיץ את היצירות בכריכה רכה.
2. זכויות התובעות ביצירות
- 2.1 התובעת 1 הצהירה בתצהירה (ת / 1) כי היא המחברת של סיפורי הילדים "ביית מייס" ו"קובעת רשא" בשפה הערבית. עובדה זו לא נסתרה. כמחברת היצירה הספרותית, שיש בה מקוריות, השקעה ויצירתיות, ניתן לראותה כבעלת זכות היוצרים לפי ס' 4 (א) לחוק זכויות יוצרים התשס"ח 2007 (להלן "חוק זכויות יוצרים").

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב ואח'

- 2.2 הספר "דירה להשכיר" - התובעת הציגה אישור שניתן מהוצאת הקיבוץ המאוחד בע"מ ספרית פועלים לתובעת 2, להפיץ בין היתר את הספר "דירה להשכיר" כשהוא מתורגם לערבית. האישור כולל מתן זכות יוצרים למתרגם לגבי התרגום. התובעת תרגמה אותו לשפה הערבית, עובדה שלא נסתרה.
- 2.3 הספר "המטריה של אבא" - התובעת הציגה אישור כי ניתנו זכויות הפצה לתובעת 2 של הספר בשפה הערבית. בחקירתה מסרה כי היא זו שתרגמה את הספר לערבית לאחר שהתקשרה להוצאה לאור של הספר והם הסכימו. התרגום היה בתשלום אך אין לה זכויות על הספר. לפיכך, על אף שהתובעת תרגמה את הסיפור לערבית, בהסכמת ההוצאה לאור, ניתן להבין מעדותה כי לא קבלה זכויות יוצרים כלשהן בספר המתורגם מההוצאה לאור. מכל מקום עבודת התרגום היא עבודה של התובעת 1, שיש בה מאמץ וכשרון עצמאי משלה. לתובעת 2 זכות הפצה של הספר, דהיינו היא קבלה בהעברה את הזכות להעמיד את היצירה לרשות הציבור.
- 2.4 הספר ו"תיבת נוח" - התובעת הבהירה כי מדובר בסיפור ידוע הלקוח מספר הקוראן (ומהתנ"ך) וזכויותיה מתמצות בכך שערכה גרסה לסיפור בתוכן ובאיורים.
- 2.5 ס' 16 לחוק זכויות יוצרים קובע –

"עשיית יצירה נגזרת היא עשיית יצירה מקורית המבוססת באופן מהותי על יצירה אחרת, כגון תרגום או עיבוד"

ס' 4 (א) לחוק קובע –

4. (א) זכות יוצרים תהא ביצירות אלה:

(1) יצירה מקורית שהיא יצירה ספרותית, יצירה אמנותית, יצירה דרמטית או יצירה מוסיקלית, המקובעת בצורה כלשהי;

- 2.6 הפסיקה הכירה במתן זכויות יוצרים גם כאשר נעשית יצירה העושה שימוש בחומר קיים. ההכרה מצאה ביטוי עוד טרם חוק זכויות יוצרים החדש, בע"א 360/83 סטרוסקי בע"מ נ' גלידת ויטמן בע"מ, (8.9.85) –

"... כל שנדרש הוא, שהיצירה לא תהיה מועתקת מיצירה

אחרת, אלא שמקורה יהיה ביוצרה, במחברה... כדי לבחון אם היצירה ראויה להגנה יש לראותה בכללותה, כשלמות אחת.

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

אם, למרות השימוש שעשה המחבר בנושא קיים, השקיע ביצירה די מאמץ וכישרון עצמאיים משלו, שמקורם בו, תהיה היצירה מוגנת. ... כך המאמץ והכישרון הכרוכים בליקוט, בסידור ובעריכה של נושא קיים, יכולים להספיק..... כל שינוי מעבודה קודמת, שניתן להבחין בו, די בו אם השינוי הוא פרי מאמצו העצמאי של המחבר."

מכאן, שעבודת ליקוט ועריכה אם יש בה מאמץ וכשרון עצמאיים תהא יצירה מוגנת, גם אם היא מסתמכת על יצירה קודמת. הגיון זה חל גם על עבודת התרגום.

ראו לענין זה גם ת"א (ת"א-יפו) 1428/03 אייל לוינ' נ' גלריה גורדון בע"מ (22.12.03) המתייחס

לספרו של **W.R. Cornish, Intellectual Property: Patents, Copyright, Trade Marks and Allied Rights, 3rd ed. (1996), S. 12-21 at p. 410.**

"כאשר עסקינן ביצירה הנגזרת מיצירה ראשית (derivative work), כמו תרגום או עריכה, הרי שגם יוצרה של היצירה הנגזרת זכאי לזכות יוצרים בה, אם הושקע בה די מאמץ וכישרון. כלל זה חל גם על עבודת עריכה של יצירה קיימת, שכוללת תיקונים, תוספות ושיפורים, כפוף לקריטריון של מאמץ וכישרון (Cornish, סעיף 6-10 עמ' 334)..

וראו גם בת"א (מרכז) 1563-08-07 המרכז להוראה דיפרנציאלית בע"מ נ' אופנהיים עליזה (26.6.2011).

לפיכך, עבודת התרגום של התובעת 1 לגבי הספר "דירה להשכיר" מקנה לה זכות יוצרים ביצירת התרגום לערבית.

לגבי העריכה של סיפור "תיבת נח" אשר הובא בגרסה מסויימת של התובעת והיא זו שערכה את הספר לרבות שיבוץ האיורים המלווים, יש לתובעת זכות יוצרים גם בגין ספר זה בשל עבודת העריכה הגרסה ושילוב האיורים.

2.6 סיכום ביניים - לתובעות זכויות יוצרים בחמש היצירות הבאות: "ביית מייס" ו"קובעת רשא"; "דירה להשכיר"; "המטריה הגדולה של אבא" ו"תיבת נוח"; והכל כפי שפורט לעיל.

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 10634-01-12 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

3. ציון זכויות היוצרים בגוף הספר

- 3.1 בספרים **בינת מייס** ו"**קובעת רשא**" שמה של התובעת מופיע על כריכת הספר המקורי (הכריכה הקשה) כמחברת הספרים (להלן "**עותקי המקור**"). בעמוד הפנימי של עותק המקור מופיעה הערת זכויות יוצרים ליד הסימון ©. בעותקים המפרים של ספרים אלו לא מופיע שם המחברת בעמוד הכריכה החיצוני. בעמוד הפנימי של העותק המפר בספר "**קובעת רשא**" מופיע סימון זכויות יוצרים המפנה למפיץ שהוא "המוסד לטיפול עולם הילד" ברבת עמון, ירדן. לעומת זאת, בעותק המפר של "**בינת מייס**" מופיע בעמוד הפנימי סימון זכויות יוצרים, מועתק כפי שהוא מופיע בעותק המקור, יחד עם שמה של המחברת.
- 3.2 בספר "**דירה להשכיר**" בעותק המקור מופיע בעמוד הפנימי שמה של התובעת 1 כמתרגמת לשפה הערבית, וכן נרשם כי זכויות השפה הערבית שמורות למתרגמת. רישום זה מופיע בעותק המפר בעמוד הפנימי.
- 3.3 בספר "**תיבת נח**" אין הערת זכויות יוצרים ולא מופיע הסימון ©. שמה של המחברת מופיע על הכריכה החיצונית בעותק המקור וכן בעותק המפר.
- 3.4 בספר "**המטריה הגדולה של אבא**" בעותק המקורי מופיע שמה של התובעת 1 כמתרגמת הספר. בעותק המפר, לא מופיע שמה של המתרגמת על הכריכה. בעמוד הפנימי של העותק המפר מופיע סימון זכויות יוצרים © המפנה למפיץ שהוא "המוסד לטיפול עולם הילד" ברבת עמון, ירדן.

4. לתובעת 2 רשיון להפיץ את הספרים

- 4.1 התובעת טענה כי העניקה לתובעת 2 את זכויות ההפצה בספרים לפני 20 שנה. לא הוצג הסכם בכתב, כדרישת ס' 25(2) לחוק הישן אשר חל במקרה זה. (ראו ס' 78(ו) לחוק זכויות יוצרים הקובע כי הוראת ס' 37 העוסקת בהעברת זכויות איננה חלה על העברת זכויות שהתבצעה טרם כניסת החוק לתוקפו). אך הפסיקה הכירה בכך שמדובר בדרישת כתב ראייתית, ולא קונסטטיטובית. ראו ע"א 4600/08 האולפנים המאוחדים בע"מ נ' ברקי פטה המפרים ישראל בע"מ - מר יצחק שני (04.04.2012):

"על פי סעיף 5(2) לפקודת זכות יוצרים (בדומה לסעיף

37(ג) לחוק זכות יוצרים, התשס"ח-2007) לשם

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

העברה של זכות יוצרים יש צורך במסמך בכתב. אכן, הפסיקה קבעה שעל אף לשון הסעיף: "כל העברה או נתינה כאלה לא יהא כחן יפה אלא אם כן נעשו בכתב ונחתמו על ידי בעל הזכות שחלו בה ההעברה או הנתינה או על ידי בא כחו המורשה כהלכה" (ההדגשה הוספה), אין מדובר בדרישה קונסטטיטויבית אלא ראייתית גרידא (ע"א 520/80 רוזנברג נ' רובינשטיין, פ"ד לח (1) 85, 98).

מאחר ושתי התובעות תמכו בכך שהתובעת 2 קבלה את זכויות ההפצה, וענין זה לא נסתר, יש לראות את התובעת 2 כבעלת זכויות ההפצה של הספרים. זכות ההפצה היא הזכות לעשות פעולה זו מכח הזכות היוצרים. (ס' 11 לחוק זכויות יוצרים).

5. הזכות המוסרית

5.1 הזכות המוסרית מעוגנת בסעיפים 45-46 לחוק זכויות יוצרים. זכויות אלו כוללות בחובן את זכותו המוסרית של יוצר היצירה ששמו יופיע על גבי היצירה ואת זכותו שיצירתו תתפרסם באופן שיכבד אותו ואת יצירתו, ללא כל סילוף, פגימה או שינוי שיש בה משום הפחתת ערך העלולה לפגוע בכבוד או שם המחבר. ראו את דברי כבוד הנשיא שמגר בע"א 513/89 **Exin-Line Bros.S.A** נ' **Interlego** (9.6.94):

"זכויות יוצרים הן חלק ממערך החוקים שנועדו להגן על קניינו הרוחני של האדם. ההצדקה להגנה על קניין רוחני זהה להצדקה להגנה על קניין מסוג אחר, ואין טעם להאריך בעניין זה. עם זאת, בבדיקת חוק זכות יוצרים יש להדגיש שתי נקודות ייחודיות:

(א) בחוק זכות יוצרים שלא כבחוקים אחרים, קיימת הבחנה בין הזכויות הכלכליות לבין זכויות "המוסריות" בקניין

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

הרוחני. הזכויות הכלכליות כוללות הוראות הנוגעות להענקת המוצר ולשיווקו על-ידי מי שאינו זכאי לכך.

זכויות אלו מוגדרות בסעיפים 11-2 לחוק זכות יוצרים ומרבית החוק הישראלי עוסק בהן, לעומתן קיימות הזכויות ה"מוסריות" הדנות בזכותו של המחבר שהיצירה תופיע תחת שמו, ובזכות המחבר למנוע את סילוף יצירתו.

המינוח "זכות מוסרית" בהקשר זה אינו בא להבדיל מזכות חוקית אלא להבדיל מזכות כלכלית (ראה ע"א 528/73 אטינגר נ' אלמגור ואח' [פ"ד כט (2) 115], בעמ' 118). ... שתי מערכות זכויות אלו זוכות לטיפול נפרד במסגרת חוקים המטפלים בזכויות יוצרים.

5.2 וכן את דברי כב' השופט טירקל בעא 2790/93 רוברט אייזנמן נ. קימרון
: (30.8.00)

"אדם זכאי ששמו ייקרא על "ילדי רוחו". זיקתו הרוחנית לאלה כמוה, כמעט, כזיקתו ליוצאי חלציו. פרסומה של יצירה בלי ששמו של מחברה ייקרא עליה "בהיקף ובמידה המקובלים" הוא פגיעה בזכותו המוסרית של המחבר. שורשיו של עקרון חשוב זה שלוחים גם במקורות המשפט העברי, שעמדו על גדול עוונו של מי שאינו אומר דבר בשם אומרו. כך נאמר, בין דברים רבים בענין זה:

"גדול שיאמר דבר בשם אומרו ולא יגזול דעת האומרו, כי גזילה זו יותר מגזילת ממון — ומה מאוד גדול עבירה זו בעיני, האומר פשט הכתוב בספר, או אשר שמע, ולא מזכיר שם האומר או הכותב" (ר' ישעיה הלוי הורוויץ שני לוחות הברית, מסכת שבועות (דף קפ"ג, ע' ב); כן ראו מקורות

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 10634-01-12 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

נוספים אצל נ' רקובר זכות היוצרים במקורות היהודיים
(תשנ"א), בעמ' 35 ואילך).

מכל האמור לעיל, המסקנה המתבקשת היא שעומדת לתובעת 1 זכויות מוסרית
ביצירות באופן ששמה יופיע על גבי היצירה והיא תפורסם באופן המכבד אותה.

6. דיון בהפרה על ידי הנתבעים

6.1 ס' 47, 48 לחוק זכויות יוצרים דנים בהפרה ישירה ובהפרה עקיפה של זכות
יוצרים, כניסוחם להלן –

47" . העושה ביצירה פעולה מהפעולות המפורטות בסעיף 11, או
מרשה לאחר לעשות פעולה כאמור, בלא רשותו של בעל זכות
היוצרים, מפר את זכות היוצרים, אלא אם כן עשיית הפעולה מותרת
לפי הוראות פרק ד'.

48. העושה אחת מהפעולות האלה בעותק מפר של יצירה, מפר
את זכות היוצרים, אם בעת ביצוע הפעולה, ידע או היה עליו לדעת
כי העותק הוא עותק מפר:

- (1) מכירה או השכרה, לרבות הצעה או העמדה למכירה או
להשכרה;
- (2) החזקה למטרה עסקית;
- (3) הפצה בהיקף מסחרי;
- (4) הצגה לציבור בדרך מסחרית;
- (5) ייבוא לישראל שלא לשימוש עצמי כהגדרתו בסעיף 129
לפקודת המכס."

6.2 החוק מבחין בין שני סוגים של הפרות. האחת, הפרה ישירה הכוללת את
הפעולות המנויות בסעיף 11 לחוק זכויות יוצרים, המהוות הלכה למעשה ניצול
של זכות היוצרים הקנויה לבעליה. הפרה זו אינה דורשת הוכחת יסוד נפשי

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

כלשהו (לרבות ידיעה). השנייה, הפרה עקיפה (או משנית) הכוללת פעולות של מסחר בעותקים המפרים (כפי שהם מוגדרים בסעיף 1 לחוק זכויות יוצרים). בהפרה משנית יש להוכיח כי המפר ידע כי סחר בעותקים מפרים, או שהיה עליו לדעת שמדובר בעותקים מפרים (ידיעה זו כוללת גם עצימת עיניים).

6.3 בענין שבפני לא הוכח כי הנתבעים עצמם שכפלו או העתיקו או צילמו או בצעו כל פעולה אחרת לפי ס' 11 לחוק זכויות יוצרים. לפיכך, אין מדובר בהפרה ישירה.

ראינו מנוסח ס' 48 לחוק כי על מנת שאדם יימצא מפר הפרה עקיפה צריך תחילה שיהיה מדובר בעותק מפר את זכות היוצרים, וכן כי המבצע את פעולת ההפרה העקיפה ידע או היה עליו לדעת בעת ביצוע הפעולה כי מדובר בעותק מפר. (ראו עא 4630/06 דפנה שפר נ. תרבות לעם (1995) בע"מ (8.7.12) עא 5977/07 האוניברסיטה העברית בירושלים נ. בית שוקן להוצאת ספרים בע"מ (20.6.11), וגם שרה פרזנטי דיני זכויות יוצרים 1520 כרך ג' מהדורת 2008).

6.4 עותקים מפרים -, סעיף 1 לחוק זכויות יוצרים מגדיר מהו "עותק מפר". להלן ניסוחו –

"עותק מפר" – עותק של יצירה שיש בה זכות יוצרים, למעט בניין או מבנה אחר, שהוא אחד מאלה:

(1) עותק שנעשה בישראל בלא רשותו של בעל זכות היוצרים באופן שמהווה הפרה של זכות היוצרים להעתקה כאמור בסעיף 11(1);

(2) עותק שיובא לישראל אשר אילו היה נעשה בישראל, היתה עשייתו מהווה הפרה של זכות היוצרים להעתקה כאמור בסעיף 11(1); ואולם עותק שנעשה מחוץ לישראל ברשותו של בעל זכות היוצרים במדינה שבה נעשה, לא ייחשב לעותק מפר;

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

אין מחלוקת כי העתקי היצירות בכריכה הרכה, לרבות המלל בהם והאיורים המופיעים בהם זהים ולפחות דומים כדי זהות לעותקים המקוריים של היצירות באופן העולה לכדי העתקה. (על חשיבות הדימיון בין היצירות להוכחת העתקה ראו ת"א (י-ם) 9430/07 שרה שפירו נ' נעמי רגן (11.12.2011) וכן את האמור בע"א 559/69 אלמגור נ' גודיק, (14.7.70) :

“... אפשר להוכיח הפרה של זכות יוצרים לא רק על-ידי ראיות ישירות אלא גם על-ידי ראיות נסיבתיות, “כאשר לנתבע היתה אפשרות של גישה ליצירת התובע, וכאשר הדמיון בין שתי היצירות הוא כזה, שאין זה סביר להניח שדמיון זה הוא פרי מקרה או של סיבה אחרת, מלבד העתקה. יש כאן חשיבות מיוחדת להצטברות של נקודות דמיון, כי הצטברות כזו מרחיקה את האפשרות שהדמיון הוא תוצאה של איזה שהן סיבות, פרט להעתקה” (שם, 756

טענת הנתבעים כי הספרים הופצו על ידי מוסד ירדני (ששמו מופיע לצד הזכות לזכויות היוצרים בהעתקים המפריים כביכול) ולכן אינם יכולים להוות עותק מפר כיוון שהחוק הישראלי לא חל עליהם, נדחית מכח האמור בסעיף קטן (2) להגדרה של עותק מפר כפי שהיא מופיעה לעיל.

6.5 ידיעת הנתבעים

א. הנתבע 1 העיד כי הוא עוסק במכירת ספרים במשך 12 שנה, בעיקר בתחום ספרי הלימוד. את המנהל והבעלים של החברה המפיצה, התובעת 2, הכיר שכן קודם לכן עבד בחברה שלו. יחד עם זאת, לא רכש מהתובעת מעולם ספרים שהם עותק מקור בכריכה קשה. טענה זו לא נסתרה על ידי התובעות. נתבע 1 הצהיר כי רכש עותקים של שתי היצירות בכריכה רכה וראה את קיומן בכריכה רכה בהרבה חנויות ספרים אחרות במחוזו, עובדה שאושרה גם על ידי מנהל התובעת 2. נתבע 1 הצהיר כי בנו של מנהל התובעת 2 בקר בחנותו בכפר קנא והסב תשומת ליבו לכך שהעותקים הנמכרים הינם עותקים מפריים, ולכן הסכים מיד להוריד את העותקים המפריים מהמדף ומאז אותו ביקור לא שב למכור את העותקים המפריים.

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

אין בפני כל ראיה המלמדת על כך שנתבע 1 ידע שמדובר בעותקים מפריס. הוכח כי מכר שתי יצירות בלבד הרלוונטיות לדיון זה. לגבי הספר "קובעת רשא" בעמוד הפנימי של העותק המפר מופיע סימון זכויות יוצרים המפנה למפיץ שהוא המוסד לטיפול עולם הילד ברבת עמון, ירדן. אין בכך כדי ללמד כי מופרת זכות יוצרים של התובעת 1 או זכות ההפצה של התובעת 2. בספר "המטריה הגדולה של אבא", בעמוד הפנימי של העותק המפר מופיע סימון זכויות יוצרים המפנה למפיץ שהוא המוסד לטיפול עולם הילד ברבת עמון, ירדן. לא הוכח כי לנתבע 1 היתה ידיעה כי זכות ההפצה של ספרים אלו נתונה לתובעת 2, או כי היה יכול לדעת עובדה זו, או כי עצם עיניו לענין זכויות התובעות.

מנהל התובעת העיד כי בקר אצל הנתבע 1 כדבריו: "בקרתי אצל שניהם כמה פעמים, במיוחד אצל נתבע 2 הרבה פעמים". מנהל התובעת לא מסר את המועד בו בקר אצל הנתבע 1. גם לא נמסר מועד ביקורו של בנו של מנהל התובעת 2 אצל נתבע 1. רכישת העותקים המפריס בכריכה רכה מחנותו של נתבע 1 היתה ביום 30.4.10. אין לכן ראיה כי לאחר שהודע לנתבע 2 כי מדובר בעותקים מפריס, המשיך במכירתם.

מנהל התובע העיד כי בשנת 2009 פרסם מודעה בעיתון כי הוא המפיץ הבלעדי של ספרים אלו, אך לא צורפה כל מודעה כזו או אסמכתא שיש בה כדי לתמוך בעדות בעל דין יחידה זו.

המסקנה המתבקשת הינה כי לא הורם הנטל להראות כי בעת מכירת העותק המפר ידע נתבע 1 או היה עליו לדעת כי מדובר בעותק המפר את זכויות התובעות.

מסקנת ביניים – משלא הוכחה רמת הידיעה הנדרשת לגבי נתבע 1, וכן לא הוכחה עצימת עינים, יש לדחות את התביעה כנגד נתבע 1.

ב. לגבי הנתבע 2 - נתבע 2 רכש את כל היצירות בכריכה קשה מאת התובעת 2 לצורך מכירתן בחנותו בבקעה אל גרבייה. מדובר בעותקי המקור, אשר נמכרו על ידי הנתבע 2 במחיר של 25 ₪ לספר. את אותן יצירות בכריכה רכה (העותקים המפריס) קנה לדבריו ממפיץ אחר שלא ציין את שמו.

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

הנתבע אישר כי הוא נהג לקנות ספרים מהתובעת 2 כמפיצה מאז שנת 1996, הוא יודע שהתובעת 2 מפיצה את ספרי המקור, אף קונה ממנה הרבה, ורכש אצלה את היצירות בכריכה קשה. עוד ציין כי שאל את מנהל התובעת 2 אם יש לו את הספרים האלו בכריכה דקה והוא השיב שאין לו. למרות זאת המשיך לקנות ממנו את הספרים עם הכריכה הקשה.

מנהל התובעת 2 העיד כי בקר אצל הנתבע 2 פעמים רבות, מצא אצלו עותקים מפרים והסב תשומת ליבו לכך. לדבריו, נתבע 2 השיב לו: "אם הם מזוייפים, אז תגן עליהם". מנהל התובעת 2 ציין כי העיר לנתבע 2 מספר פעמים על כך, עוד קודם לכך שהתובעת 1 קנתה את העותקים המפרים שם (25.5.10). ברור שבספרים שהם בכריכה קשה רשום על הכריכה או בעמוד הפנימי כי התובעת היא המחברת או המתרגמת, לפי הענין, ואף מיוחדות לה במקרים המצויינים לעיל זכויות יוצרים עם סימון ©. ספרים אלו היו בחנותו של הנתבע 2 ונמכרו על ידו. לא קבלתי את טענתו בעדותו כי הוא מכיר זכויות יוצרים בספרי לימוד אך לא יודע על קיומן זכויות יוצרים ב"ספרים רגילים".

הנתבע 2 הצהיר כי העותקים המפרים עם הכריכה הדקה נמכרים בחנויות בסכום של 8-10 ₪.

בבחינת ידיעתו של נתבע 2, הרי שהיה עליו לדעת שהוא מוכר ספרים בכריכה דקה שהם עותק מפר, שכן ידע שהתובעת 2 איננה מפיצה אותם, קנה ממקור אחר, ומכר מחיר זול בהרבה. נתבע 2, אם לא היה עוצם עיניו, היה רואה בבירור שאין התאמה בין העותק המקורי, שם מצויין כי התובעת היא המחברת או המתרגמת ובמקרים מסויימים שמורות לה זכויות יוצרים, לבין העותקים המפרים, שברובם לא מופיע שמה וזכות ההפצה בחלקם (מסומנת כזכות יוצרים) נתונה למוסד ברבת עמון. זאת על אף שהעותקים נראים כזהים, למעט קושייה של הכריכה.

לפיכך, לגבי נתבע 2 מתקיים יסוד הידיעה הדרוש.

7. האם מתקיימת הגנת "מפר תמים"

7.1 טענה זו מעוגנת בס' 58 לחוק זכויות יוצרים ובאה לפתור את המפר מתשלום הפיצויים רק אם לא ידע ולא היה עליו לדעת במועד ההפרה כי קיימת זכות יוצרים -

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

58. הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, ואולם המפר לא ידע ולא היה עליו לדעת, במועד ההפרה, כי קיימת זכות יוצרים ביצירה, לא יחויב בתשלום פיצויים עקב ההפרה.

נטל ההוכחה רובץ במקרה כזה על הנתבע, אשר צריך להוכיח שלא ידע, ולא היה עליו לדעת. לא די בהוכחה של מצב נפשי סובייקטיבי של תום לב, אלא יש להראות כי גם במבחן אובייקטיבי לא ניתן היה לחשוד בקיומה של זכות יוצרים.

ראו דברי המחבר גרינמן " בספרו **זכויות יוצרים**, מהדורה שנייה (2007) עמ' 804

"החוק מתייחס בסלחנות מסוימת כלפי מפר "תמים". מפר כזה פטור מתשלום פיצויים בגין ההפרה, אם כי ניתן לקבל נגדו צו מניעה. אולם, החוק עצמו אינו "תמים" והוא יודע להבחין בין תמימות להיתממות. הוא פוטר רק את זה שלא ידע ולא היה עליו לדעת, במועד ההפרה, שקיימת זכות יוצרים ביצירה". נטל ההוכחה רובץ על הנתבע ויקשה עליו להרימו. לא תועיל לו הטענה כי לא ידע אודות קיומה של זכות היוצרים של התובע דווקא, או שסבר, אף בתום לב, שהזכויות הן של מאן דהוא אחר. עליו להוכיח שלא ידע, ולא היה עליו לדעת, אודות קיום זכות היוצרים ביצירה."

7.2 בכדי שיעלה בידי הנתבע להוכיח כי הינו בעל זכות להגנת "מפר תמים" עליו להוכיח באופן אובייקטיבי ובאופן סובייקטיבי את אי ידיעתו. (ראו גם ת.א (ת"א) Burbank Animation Studios Pty Ltd 2556/04 נ' קלסיקלטת בע"מ (13.09.2010))

וכך ראו מדברי המחבר גרינמן בהמשך המדגיש כי המבחן הוא אובייקטיבי וציון המילים "זכויות יוצרים" או הסימן - © שוללים את התמימות, ויוצרים חזקה שאותו אדם הוא בעל הזכות ביצירה.

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

"יתרה מזו, כפי שעולה מהסעיף, לא די בחוסר הידיעה מצד המפר כי היצירה מוגנת כדי לזכותו בהגנת הסעיף. המבחן הוא אובייקטיבי: מי שהיה חייב לדעת כי היא מוגנת, אף אם לא הייתה ידיעה ממשית בפועל. ציון המילים "זכויות יוצרים" או הופעת הסימן © על היצירה בוודאי שוללים את התמימות. נוסף לכך, יצירה הנושאת שם יש בה כדי ליצור חזקה שלפיה אותו אדם הוא יוצר היצירה (אם שמו מופיע בדרך המקובלת כיוצר היצירה), או כי הוא בעל זכות יוצרים ביצירה (אם אין מופיע על היצירה שם של יוצר אך מופיע בדרך המקובלת שם של אדם כמפרסם היצירה). חזקות אלה מחייבות בחינה בדבר קיום זכות יוצרים ביצירה. ... בנוסף, עצימת עיניים בוודאי מונעת את האפשרות לטעון להפרה תמימה. ... עוד נאמר כי בורות אינה שקולה לתמימות ואינה פוטרת מחבות. "

- 7.3 במסגרת הידיעה הנדרשת, לא תעמוד הגנת "המפר התמים" למי שבחר לעצום את עיניו, על אף שראה ו/או היה עליו לראות את הדברים כאמור לעיל. (ראו ת.א (ת"א) 1479/94 פוליגרם נ' דרורי (16.3.95).
- 7.4 בתי המשפט נוהגים לפרש את טענת הגנת "מפר תמים" באופן מצומצם. בת.א 24478/87(ת"א) קרן נ' שביט, (4.10.89) אימץ בית המשפט שלושה מבחנים בהתבסס על ספרו של המחבר קופינגר, בהם יהיה ניתן לקבל טענה של הגנת "מפר תמים : 01) אם תקופת הגנת זכות היוצרים חלפה או (2) טבעה של העבודה הוא כזה, שאינה צריכה להוות מושא לזכות יוצרים או (3) היצירה היא יצירה זרה (אינה מוגנת על-פי חוק זכות יוצרים).
- 7.5 בפני נתבע 2 עמדו בחנותו שתי גרסאות מקבילות אשר מעצם קיומן יכול היה ללמוד על הפרת זכויות היוצרים. על הספרים בכריכה הקשה התנוססו כתובות המלמדות על זכויות יוצרים. הנתבע 2 ידע שהתובעת 2 המפיצה ספרים אלו איננה מחזיקה את הספרים בכריכה הדקה, ונאלץ לרכוש אותן מאחר. שתי

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

הגרסאות נראו זהות. כל אלו די בהם כדי ללמד על כך שלנתבע 2 לא עומדת הגנת מפר תמים.

8. פסיקת פיצויים

8.1 התובעות מבקשות פיצויים לפי סעיף 56(א) לחוק המקנה פיצויים ללא הוכחת נזק עד לשיעור של 100,000 ₪ לכל אחת מחמש היצירות. לטענתן, סכום התביעה הוא פועל יוצא של רווחי הנתבעים ממכירת העותקים המפרים, ואובדן הרווחים של התובעות, חוסר יכולתן להתמודד מול המחיר הזול בו נמכרו העותקים המזויפים ופגיעה קשה בתדמית היצירה מהיות בכריכה רכה המשווה לה נופך זול.

8.2 להלן נוסחו של סי' 56 לחוק זכויות יוצרים -

56" (א) הופרה זכות יוצרים או זכות מוסרית, רשאי בית המשפט, על פי בקשת התובע, לפסוק לתובע, בשל כל הפרה, פיצויים בלא הוכחת נזק בסכום שלא יעלה על 100,000 שקלים חדשים.

(ב) בקביעת פיצויים לפי הוראות סעיף קטן (א), רשאי בית המשפט לשקול, בין השאר, שיקולים אלה:

(1) היקף ההפרה;

(2) משך הזמן שבו בוצעה ההפרה;

(3) חומרת ההפרה;

(4) הנזק הממשי שנגרם לתובע, להערכת בית

המשפט;

(5) הרווח שצמח לנתבע בשל הפרה, להערכת

בית המשפט;

(6) מאפייני פעילותו של הנתבע;

(7) טיב היחסים שבין הנתבע לתובע;

(8) תום לבו של הנתבע;

(ג) לעניין סעיף זה יראו הפרות המתבצעות במסכת אחת של

מעשים, כהפרה אחת.

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'

(ד) השר רשאי, בצו, לשנות את הסכום הקבוע בסעיף קטן (א)."

8.3 במקרה כאן הנסתר רב על הגלוי. אין בפני מידע מתי החלה ההפרה, כמה הפרות היו, מה היקף העסקאות שנעשו בעותקים המפריים, מה הרווחים שהיו לנתבע 2 מההפרה. מדובר בהפרה חמורה, שכן מדובר במסחר בעותקים מפריים. ניתנו התרעות לנתבע לבל ימשיך בהפרה. לא אומתה גרסתו של נתבע 2 כי משנאמר לו הפסיק לסחור. מנהל התובעת העיד כי נתבע 2 שלח את התובעת להגן על זכויותיה בבית המשפט. הבאתי בחשבון כי המבחן השולט הוא מבחן הזכות שנפגעה ולא מבחן העסקה. בהתחשב בעובדה כי מדובר בהפרה לגבי חמש יצירות ספרותיות, מאחר והופרה גם הזכות המוסרית, אני מוצאת לנכון להעריך את הפיצוי הכולל בסכום של 60,000 ₪.

	לסיכום	9.
9.1	התביעה כנגד נתבע 1 נדחית. התובעות ישאו בהוצאות הנתבע 1 בסכום של 5,000 ₪.	
9.2	הנתבע 2 ישלם לתובעות, ביחד ולחוד, סכום של 60,000 ₪. כמו כן ישלם את הוצאות התובעות, ביחד ולחוד, בסכום של 5,000 ₪.	
9.3	התשלומים יבוצעו בתוך 30 יום מהיום.	
9.4	<u>המזכירות תודיע לצדדים על פסק הדין.</u>	

ניתן היום, כ"ב שבט תשע"ה, 11 פברואר 2015, בהעדר הצדדים.

ריבי למלשטריך-לטר, שופטת

בית המשפט המחוזי בחיפה

11 פברואר 2015

ת"א 12-01-10634 גושה עיראקי ואח' נ' ח'טיב
ואח'